48. številka. V Ljubljani, v ponedeljek, 1. marca 1909. XLII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod" velja:

v Ljubljani na dom dostavljen: celo leto K 24·—, pol leta „ 12·—, četrt leta „ 6·—, na mesec „ 2·—

v upravništvu prejeman: celo leto K 22·—, pol leta „ 11·—, četrt leta „ 5·50, na mesec „ 1·90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflove ulice št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna" telefon št. 85.

„Slovenski Narod" velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko: celo leto K 25·—, pol leta „ 13·—, četrt leta „ 6·50, na mesec „ 2·30

za Nemčijo: celo leto K 28·—

za Ameriko in vse druge dežele: celo leto K 30.—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravništvo: Knaflove ulice 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Shod narodnonapredne stranke v Ljubljani.

Ob veliki udeležbi ljubljanskih narodnonaprednih volilcev se je vršil včeraj dopoldne v „Mestnem domu" shod, ki ga je sklicalo vodstvo stranke, da poroča na njem o položaju in svojem državnozborskem delovanju drž. poslanec, župan Ivan Hribar.

Za predsednika shoda je bil izvoljen občinski svetnik Milan Kozak, ki na kratko pozdravi zborovalce in zastopnika deželne vlade, policijskega komisarja dr. Trnovca ter poda besedo

državnemu poslancu Ivanu Hribarju,

ki se predvsem opraviči, da šele zdaj stopa pred svoje volice, da jim poroča o političnem položaju in poda račun o svojem delovanju ter nadaljuje: Poseči hočem nekoliko dalje nazaj. Vsem vam so znani hudi boji, ki so se vršili v Avstriji za preosnovo državnozborske volilne reforme. Kurialni sistem se je preživel, preosnove so želeli narodi, krona in vlada, in sicer preosnove na podlagi splošne in enake volilne pravice. Seveda ni bilo lahko doseči take preosnove in v resnici tudi sedanja volilna pravica ni splošna in enaka. Najboljši dokaz za to je dejstvo, da imajo Nemci, ki štejejo komaj osem milijonov skoraj ravno toliko zastopnikov v državnem zboru, kakor Slovani, katerih je štirinajst milijonov. Poudarjalo se je tedaj, da se je pri razdelitvi poslanskih mandatov treba ozirati na izobrazbo narodov, na njihovo davčno moč in trdilo se je, da Nemci plačujejo več davka, kakor pa drugi avstrijski narodi. Računali so seveda tako, da je davek, ki ga plačujejo veliki nemški fabrikanti, nemški davek, dasiravno so kupovalci njihovih proizvodov večinoma Slovani in tako pravzaprav le ti plačujejo. Tako so trdili, da plača Dunaj toliko in toliko nemškega davka, a upoštevati je treba, da je Dunaj glavno mesto države, v katerem se stekajo denarni viri cele države. Ugodovila se je torej volilna reforma, upoštevalo se je vse, kar je ugodnega za Nemce, zavrglo pa vse, kar bi ugajalo Slovanom, in tako je nastala pri nas nekaka pluralna volilna pravica.

Vprašal pa bi se kdo, zakaj je vladalo pri nas toliko zanimanje za volilno reformo. Odgovor na to je sledeči: Državni zbor, izvoljen po kurialnem sistemu, je bil zelo nezanesljiv, bilo je vednih konfliktov med vlado in parlamentom. Mislilo se je, da bodo prestali narodnostni boji, ako se izvoli na podlagi splošne in enake volilne pravice parlament, ki bo posvetil svoje delovanje socialni zakonodaji. To bi se bilo tudi res uresničilo, ako bi bila volilna pravica res splošna in enaka, ako bi se ne bilo postavilo namesto fikcij, ki so jih hoteli odpraviti, novih.

V novem parlamentu je narodnostno vprašanje še živahnejše stopilo na dnevni red, kakor v prejšnjem parlamentu in redno delo je bilo zopet onemogočeno. Mislilo se je v resnici na socialne reforme, ali te so neizvršljive, dokler se pravično ne reši narodnostno vprašanje, ki je eminentno socialno vprašanje, saj se se borimo predvsem za to, da dobe sinovi našega naroda službe na domači zemlji, do česar imajo pravico po državnem temeljnem zakonu. Naši narodni nasprotniki se seveda branijo tega, ker hočejo tudi še nadalje ohraniti zase boljša mesta in z doslednim zatiranjem drugih narodov doseči, da bi sčasoma popolnoma izginilo drugonarodno uradništvo. Nemcem ni do pravične ureditve narodnostnega vprašanja, ker že od nekdaj uživajo vse one pravice za katere se morajo šele boriti drugi tlačeni narodi.

Vsa čast pa onim socialnim demokratom, ki so tudi ločeni po narodnosti, kot en mož glasovali za predloge v korist narodnih manjšin. Krenila pa je na nacijonalstično polje tudi nemška krščanskosocijalna stranka, kar je najbolje dokazala z znano lex Axmann.

Če preidem k pozitivnemu delovanju državnega zbora, moram priznati, da je bilo to delovanje zelo malenkostno. Sklenila se je nagodba z Ogrsko, za katero si je vlada znala dobiti večino. Glasoval sem za to predlogo tudi jaz, dasiravno sem bil prepričan, da je splošno kvarna naši državni polovici. Glasoval pa sem zanjo le zato, ker je v enem oziru velikanske koristi za nas Slovence, ker nam je prinesla novo železniško zvezo z Dalmacijo z našimi najbližjimi brati Hrvati v Hrvatski in Dalmaciji

Poleg tega je državni zbor rešil rednim potom državni proračun za leto. 1908. Zgodilo se je to po dolgih letih, v katerih parlament ni prišel nikdar do rednega proračuna, temveč si ga je vlada uveljavljala z znanim § 14. Vse stranke so bile za to, da se proračun uveljavi rednim potom, to pa zato, ker obravnava o proračunu daje priliko, da se iznesejo vse pritožbe, želje in zahteve, ki so se nakopičile tekom dolgih let pred vsem pri nenemških narodih proti vladi in Nemcem.

Poleg tega pa se je vložilo tudi cele kupe inicijativnih predlogov. Vlada je n. pr. predložila zakonsko predlogo o starostnem zavarovanju. Predlogi nekaterih poslancev tvorijo cele fascikle. Predlogi so se večinoma odkazali odsekom, ki pa niso obravnali niti enega dela teh predlogov. Saj niti volitve še niso rešene, dasiravno bi se to moralo zgoditi tekom enega leta in državni zbor zboruje, ker volitve niso še potrjene, pravzaprav nekako per nefas,

Med predlogi slovenskih poslancev omenja govornik svoj predlog o tretji železniški zvezi s Trstom in Gorico in dr. Krekov predlog za železniško zvezo Kamnik-Polzela. Referati so gotovi, ali predlogi niso prišli v razpravo radi narodnostnih bojev.

Ali pa se je kaj doseglo v narodnem oziru? Nismo le ne nič dosegli, temveč smo celo nazadovali. Celo Slovenska ljudska stranka, ki se tako rada ponaša, da vse doseže na Dunaju, se razen z malenkostmi, ki jih je dosegla za svoje strankarske ustanove pri raznih ministrstvih, ne more ponašati z nikako nar. pridobitvijo kakor z nemško gimnazijo v Ljubljani! (Odobravanje!) Ko se je ministrstvo parlamentariziralo, tedaj je bil ministrski predsednik Beck že pripravljen dati sedež v ministrstvu tudi Jugoslovanom, imenovalo se je že celo ime člana zveze Jugoslovanov, pismo, s katerim bi bil imenovan, je bilo že takorekoč gotovo in je le še čakalo podpisa cesarjevega, a razne spletke so zopet pokvarile vse.

Kadar gre za jugoslovanske dežele Štajersko, Koroško, Kranjsko in Primorsko, Dalmacija je zaradi posebnih razmer izvzeta, poseže vedno vmes nemški minister rojak, ki poskrbi, da pride na vsa naša uradniška mesta čim največ Nemcev, da bi se tako vsaj v poznejših letih pri nas zopet udomačila popolnoma nemška birokracija. V takih razmerah tudi meni ni bilo mogoče veliko storiti. V podrobnem sem sicer izposloval precej, česar pa nočem obešati na veliki zvon, v narodnem oziru pa ni bilo dosti mogoče, posebno ker sem takoj v začetku naletel na hud odpor. Saj vam je znano, kako se mi je še pred volitvami v Ljubljani obetalo: »Hribar ne pride v noben klub«, dasiravno se nisem vsiljeval kot kandidat in sem le nerad sprejel kandidaturo. V veliko čast svojih političnih prijateljev med jugoslovanskimi poslanci pa moram izjaviti, da se je prav radi mene ustanovila posebna zveza, da bi mi ne bilo delo onemogočeno. Tako je prišlo do tega, da se je vkljub moji izjavi, da sem pripravljen v korist uspešnemu delovanju jugoslovanske delegacije vstopiti v vsak klub, tudi dr. Šusteršičev, jugoslovanska delegacija razdelila v »Zvezo Jugoslovanov« in »Slovenski klub«.

To pa ni bilo na škodo stvari sami, kajti obe skupini ste delovali za isto stvar, vsaka v svojem delokrogu, in to je končno privedlo do ustanovitve skupne »Narodne Zveze«, kar je gotovo boljše, kakor pa če bi bila dva kluba, kjer odločuje samo ena misel in volja.

Na drugem polju se mi je posrečilo doseči stvar, ki je velikanskega pomena za Ljubljano. Že od l. 1895. se je delovalo na to, da bi se ustanovile v Ljubljani delavnice državnih železnic. Neštevilno deputacij je šlo na Dunaj, bilo je veliko lepih besed in obljub, ali rešitve pa le ni bilo. Po dolgotrajnem prizadevanju se mi je končno vendarle posrečilo pripraviti bivšega železniškega ministra Derschatto do tega, da je podpisal ustanovitev omenjenih delavnic v Ljubljani. Svet je že kupljen, načrti so že napol izgotovljeni in najbrž se začne z zidanjem prihodnje leto ali pa že jeseni. Za začetek bo imelo v teh delavnicah okolu 1000 dobro plačanih delavcev svoj zaslužek. Z veseljem in ponosom gledam na ta svoj uspeh! (Odobravanje!) Poleg tega pa je mesto pridobilo še okrog 70.000 m², ki je danes vreden okroglo 200.000 K, za katerega pa ni dalo več, kakor da je odstopilo oni del sveta ki leži med glavnim tivolskim drevoredom in Wettachovo vilo v vrednosti 20.000 K. Država bo delavnice zidala sama, kakor je tudi sama kupila svet in plačala. Oni obširni svet pa ostane mestu.

Kot slovenski rodoljub in avstrijski patriot sem v državnem zboru opozarjal na nevarnost, ki preti državi od ponemčevanja, katero je edino le izvajanje Bismarkovega vsenemškega programa, po katerem naj bi se nemški del Avstrije priklopil Nemčiji. Kdor v Avstriji podpira in pospešuje germanizacijo, ta Avstrijo razbija! (Tako je! Odobravanje!) To sem povedal v državnem zboru, ker sem smatral za svojo in vsakega poslanca dolžnost, da opozarjam nato.

Kakor drugod, imamo tudi v Ljubljani ostro borbo s someščani nemške narodnosti, ki so začeli z bojkotom proti nam. Seveda pa so stvar hitro preobrnili, in sedaj smo mi volk, oni pa nedolžno jagnje, katero hočemo mi raztrgati. Resnica pa je, da so Nemci že tedaj, ko od nas nihče ni mislil na bojkot, tirali nemške kupce iz slovenskih trgovin! (Tako je!) Povsod pri nas so imeli Nemci vse svoje pravice, enako tudi na magistratu, vzlic temu pa so osebno in v brezštevilnih vlogah tožili vladi, kako so oni nedolžni, kako hudobni pa smo mi, da jih hočemo pojesti s kožo in kocinami vred. Smatral sem za svojo dolžnost, da povem na pristojnem mestu, da to ni resnica. Saj vendar vsakdo ve, da v nemški naravi ni ponižnosti, ne pohlevnosti. Delali so pa tako daleč, da je celo tak resen mož, kakor je bivši minister Ebenhoch, moral priti do prepričanja, da se Nemcem v Ljubljani godi grozna krivica, da niso več življenje varni. Vse to je delo nemškega »volksrata«. In kaj se je pravzaprav zgodilo? (Klic: »Nič!«) Potrtih je bilo nekaj šip! Šipe pobijajo tudi drugod in bodo jih pobijali, a to se vendar ne more smatrati za nekaj tako groznega. (Klic: »V Ptuju so pa pobijali slovenske dame!«) Prišlo bo tudi to na razgovor v državnem zboru, če ne morda kot samostojen nujni predlog, pač pa pri rekrutni predlogi. Tedaj se pojasni vse, kar se je zgodilo v Ljubljani v septembrskih dneh.

Državni zbor je bil nemudoma zaključen. Povsod, v časopisju in tudi z vladne strani, se je poudarjalo, da je dala temu povod hrupna obstrukcija čeških narodnih socialcev. Ali jaz ne verujem v to. Zaključitev drž. zbora je bila pri vladi že zdavnaj prej gotova stvar, predno so Čehi nastopili hrupno obstrukcijo, povod pa je bil zunanji položaj države, ko se je mislilo, da mora priti prej ali slej do vojske. Državni zbor se je zaključil, na Češkem pa so se pričele preiskave. Kaj so te preiskave pokazale, ne vem, prepričan pa sem o dinastičnem čutu Čehov in ne smatram za mogoče, da bi se moglo na Češkem zgoditi kaj državi nevarnega. Pač pa bo imela ta stvar svoje posledice. Čehi so zrel narod, ki bo dal primeren odgovor na vsako nasilje od vlade. Prepričan sem da bo poslanec Klofač, ki je osebno jako časti vreden in simpatičen mož in uživa veliko zaupanje med češkim narodom, prišel v odgovor na to vladno nasilje po bodočih novih volitvah z najmanj 40 poslanci v novi drž zbor.

(Konec prihodnjič.)

LISTEK.

O vulkanizmu.

Spisal prof. M. Vodušek.

Od vseh krajev sveta prihajajo zaporedoma poročila o groznih potresih in škodi, ki so jo napravili; toliko jih v tako kratkem času menda nikoli ni bilo. Vsi so tektonični! Tako trdijo na ves glas po časnikih dunajski geologi in njih pripadniki, da so namreč nastali vsled krčenja zemljine škorje; ta se pa baje za to krči, ker se vedno bolj hladi in se zemlja vsled tega vseda in trese. Ti učenjaki imajo tudi že površje cele zemlje razdeljeno v potresne okraje (Stoss - Einsturzgebiete), ki so med seboj ločeni po gotovih črtah (Bruchlinien). Meni se je ta teorija od nekdaj moram reči čudna zdela in že pred štirinajstimi leti, za časa ljubljanskega potresa, sem se proti njej oglasil. Z lepimi, učeno zvenečimi besedami se da marsikaj po konci držati, tektonična teorija pa še celo to ne, ker stoji na preslabih nogah.

Ako bi zemlja zares od zunaj na svojem površju hladneja postajala, moralo bi se to poznati na vegetaciji; rastlinstvo in vsi nižji organizmi, ki so neposredno na zemljo navezani, morali bi sčasom kazati kako spremembo, ki bi se ujemala s tako groznimi pojavi, kakršni so potresi; pa od Plinija sem do najnovejših časov ne vedo prirodoslovci nič o tem povedati. Tudi iz meteorologičnega stališča bi se dalo ugovarjati. Od znotraj proti površju se pa zemlja tudi ne hladi; znano in dognano je, da kakih 20 do 30 metrov globoko v zemlji neha ves vpliv zunanje temperature, letni časi se tu več ne poznajo, tu je vedno enako gorko; že poldrugi meter globoko voda nikoli ne zmrzne, zato se tudi vodne cevi polagajo za toliko globoko. Če pa kopljemo še naprej, prihaja temperatura zmerom višja, kakor so to direktni poskusi z vrtanjem dokazali, za vsakih 30 metrov globočine zraste temperatura za 1° C. Tedaj že 3 kilometre pod našimi nogami se nahaja ogenj; polumer (radius) zemlje pa znaša 6372 kilometrov. Enake razmere približno najdemo v hribih in gorah; delavci, ki predore vrtajo, se morajo zavoljo vročine pogostoma menjati, ali pa, kakor se je to zgodilo v predoru Simplon, delajo vsporedno s prvim še drug predor ter ga s prvim vežejo, tako da nastane prepih in ker je ta še preslab, morajo stroji od zunaj sveži zrak v predor poganjati. Da je zemlja proti svojemu središču ognjena, nam pričajo gorki vrelci v toplicah, najbolj pa vulkani.

Zemlja je bila sprva vsa tekoča in ognjena; to dokazuje njena okrogla oblika in naploskanost (Abplattung); s časom se je toliko ohladila, da je dobila na površju trdo škorjo; nastopilo je nekako ravnotežje med letnim zgubivanjem njene in dobave solnčne gorkote. Tako je postala zemlja bivališče človeka in vsega organičnega življenja. Od te dobe naprej ni več zgubivala na gorkoti; od zunaj jo greje ljubo solnce in kar zima pokvari, to poravna v obilici spet poletje; zrak, ki jo obdaja, obdrži svojo letno povprečno temperaturo in ni slišati, da bi šla ta povprečna številka kje stanovitno nazaj ali pa tudi naprej; od znotraj pa ji je ostala lastna gorkota, ki proti središču vedno bolj narašča. Da bi bila zemlja imela kdaj ledeno skorjo, kakor trdijo nekateri, je po tem takem neverjetno, Cicero pravi: Nihil est tam absurdum, quod non aliquis philosophorum affirmaveri.

Zgodi se pa večkrat, da pridere globoko v zemljo voda, bodisi po starih, že v prejšnjem času napravljenih žilah ali pa tudi po novih, ki je je s svojo veliko močjo zvrtala; kajti voda najde vsako luknjico v zemlji, premaga s časom velike ovire in sili zmerom navzdol. Ob deževju in kadar se sneg taja, polnijo se reke in potoki, ker ne samo z neba, temuč veliko več priteče vode od višje ležečega obrežja, ravno tako kakor iz močvirnatih travnikov v jarke, ki je potegne umni kmetovalec, da vodo odvaja in tla suši. Nasprotno ob usihajo reke in potoki, voda ne hlapi samo v zrak, temuč vdira v veliki množini na dnu in ob straneh struge v zemljo, da drži temeljno vodo (Grundwasser) v primerni višini; vse to po zakonu komunikacije. Da imajo črepalniki v Kleče dosti vode, celo ob časih suše, kakor lani, pripisovati je Savi, ki okolico z vodo zalaga tudi v kritičnih časih. Sava sama bode vedno dosti vode imela, ker teče na Kranjskem med gorovjem, od koder dobiva mnogo vidnih in nevidnih dotokov; ako se ji pa struga zniža, zniža se tudi temeljna voda okolice, kar se je zadnjič pri priložnosti regulacije očividno pokazalo. Kleče pa jemljejo tudi preveč vode, trebalo bi je še od drugod v mesto napeljati.

Ilovica, lapor in sploh kamenita tla zadržujejo temeljno vodo, da se ne vseda in zgubiva globoko v zemljo. Tudi v hribih in gorah naleti voda na nepredorna tla, delajo se v kotlih močvirja in planinska jezera, ki imajo svoje skrivne odtoke in pridejo kot močni toki nekoliko nižje na dan, kakor Savica, ki dobiva svojo vodo iz Triglavskih jezer. To poglavje bi se dalo razširiti in zasledovati vodo na njenih tajnih potih pod zemljo, kolikor je to mogoče, pa to ni moj namen.

Po močnih nalivih ali dolgotrajnem deževju in spomladi, ko se sneg topi, naraščajo reke, izstopajo iz svoje struge, zemlja je napojena in mehka skozinskoz; ker je pritisk vode velik, utegne se tudi na nepredornih tleh kaka špranja odpreti, po kateri pridere voda v veliki množini globoko v zemljo do vročih plasti, kjer se takoj v par spremeni. Kakšno moč pa da ima par vsled svoje ekspanzivnosti, je vsakomu znano; par išče prostora in če ga ne najde, strese zemljo, da dobi po kakšni razpoklini izhod. Ako voda še vedno prihaja, ponavljajo se potresi, dokler ne nastopijo za vodo normalne razmere in se njena podzemeljska žila kolikor toliko zamaši.

Vsled potresov se na nekaterih krajih tla vzdignejo, drugod pa pogreznejo, novi vrelci se odprejo, drugi vsahnejo, na površji morja se prikažejo novi otoki, drugi pa zginejo. Da je vodni par ona sila, ki zemljo razganja, pričajo mnogi ognjeniki ali vulkani, ki se nahajajo vsi ob obali morja, kjer je za vodo največja priložnost, da vdere globoko v zemljo in so potresi najhujši.

(Dalje prihodnjič.)

Shod v Litiji.

Sklep naše stranke, da se prirede po vsi deželi shodi, je izval radosten odmev v litijskem okraju. Na shod, ki se je vršil včeraj pop. ob 3 uri v Litiji, je prišlo kakih 170 mož iz Litije in bližnje okolice, pa tudi Šmartno in Zagorje sta bila častno zastopana. Dvorana pri Golaku je bila natlačeno polna. Iz oddaljenih gorskih krajev n. pr. iz vsekoz naprednih Vač so mogli poslati le pozdrave, kajti vsled 4dnevnega zameta je bil ves promet ustavljen.

Shod je otvoril načelnik v p. g. Ivan Jenko, ki je predlagal predsednikom litijskega župana Frana Slanca. Le ta je pozdravil shod s prisrčnimi besedami.

Prvi govornik posl. dr. Oražen je zborovalcem sporočil pozdrav izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke. Razpravljal je obširno o slovenskem šolskem vprašanju in sicer o vseučilišču, srednjih šolah in ob krepkem pritrjevanju zborovalcev ožigosal preganjanje Slovencev na jezikovni meji. Pa tudi na Kranjskem nismo enakopravni! (Ko je govornik imenoval ime barona Schwarza, so zadoneli burni medklici.) Kakor v šolstvu, je v justici. Nemški uradniki povsod zasedajo boljša mesta, sodniki pa režejo kruh pravice drugače v Mariboru kakor v Ljubljani. Govornik je primerjal razsodbo izza 20. septembra pod nemškimi sodniki in v Ljubljani. Tudi pri političnih uradih in pri financi vlada tujec. „Kranjska hranilnica“ je pri tem ponemčevanju največji pomočnik Nemcem, zato ve vsak Slovenec, kako mu je glede nje postopati. Govornik je nato poročal o deželnem zboru ter se osob. dotaknil 10 milijonskega posojila. Zahteval je odločen nastop Slovanov v državnem zboru. Končno je prešel na zunanjo politiko, popisal, kako so jo naši diplomati zavozili in je izjavil, da naj $^2/_3$ slovanska Avstrija, ne začne vojne s Srbi, ki jim je treba dati pogoje, da se morejo razvijati. (Pritrjevanje in medklici, ki jih ne moremo ponoviti radi državnega pravdnika.)

Drugi govornik dr. Žerjav je posegel v zgodovino naše stranke. Do nastopa Mahničevega ni bilo pri nas pravega klerikalizma. Govornik je nato pojasnjeval razliko med vero in klerikalizmom. Kjer so mirni t. j. neklerikalni duhovniki tam vera najbolj uspeva. Naša stranka je zaenkrat podlegla ker ni bila dovolj znana med ljudstvom. Vsaka politična frakarija, lenoba in kar smrdi po korupciji, mora iz naših vrst. (Burno pritrjevanje.)

Stranka hoče biti demokratična in organizuje v vseh stanovih. Naša stranka je zdaj složna in se v boju pomladi. Pred vsem treba gospodarskega dela. Govornik opisuje razmerje med kmetom in meščanom. Kmet naj krepko organizuje in svoje interese zastopa. Napredni meščan to pozdravlja. — Ljudsko zavarovanje so hoteli izpeljati klerikalci na način, ki je nezaslišano drago za kmeta, ki naj plačuje 1 K na mesec zase, a 50 h pa za otroke, da dobi par grošev, če slučajno doživi 65. leto. Hrupno veselost je vzbudilo mej zborovalci, ko je popisoval govornik, kako je S. L. S. v tem vprašanju nastopala. Zasluga naše stranke je, da se je kmetovalce v zadnjem hipu opozorilo na atentat proti kmetu. Pred našo kontrolo bodo še mnogokrat morali retirirati. Zadnji čas je, da se organizujemo. Okrajne politične organizacije bodo napravile gospodarski program, nadzirale klerikalne občine in cestne odbore, ki si vse upajo pod sedanjim deželnim odborom. Širile bodo napredni, list in prirejale shode. Po vstrajnem delu bo nad litijskem sodnim okrajem zaplapola bela zastava. (Živahno odobravanje.)

Ob splošnem navdušenji se je nato izvolil pripravljalni odbor za „Napredno politično in gospodarsko društvo za litijski sodni okraj.“ V odboru so: Jenko, Slano (Litija,) Koprivec, Weinberger (Zagorje,) Razboršek, Knaflič (Šmartno.) Končar (Holič) in Blaganje (Vače.) Ta odbor se bo še izpopolnil.

O bodočem kmetskem glasilu se je vnela živahna debata, ki se so je udeležili gg. Andolšek iz Litije, Taufer iz Zagorja in dr. Žerjav. Nato se je shod zaključil. Zborovalci so izrazili željo, naj temu izborno uspelemu shodu kmalu slede v vsem okraju shodi naše stranke.

Sklicanje državnega zbora.

Dunaj, 28. februarja. Današnji uradni list „Wiener Zeitung“ priobčuje cesarski patent, s katerim se sklicuje poslanska zbornica na sredo dne 10. marca. Ako bo to pot državni zbor deloval, je še veliko vprašanje. Odvisno je to od sklepov „Slovanske enote“, katere akcijski odbor bo imel jutri v torek sejo. Kakor se zatrjuje, bo „Slovanska enota“ pač sklenila najostrejšo opozicijo, ne bo pa takoj pričela z obstrukcijo. Po tem orožju poseže šele, ako bi jo razmere k temu prisilile.

Dunaj, 28 februarja. „Slovanska enota“ namerava proti kandidatu krščansko-socialne stranke dr. Pattaiju kandidirati za zborničnega predsednika poslanca Mastalko. Ako bi se pa izkazalo da bi ta kandidatura ne imela nade na uspeh, bodo v „Slovanski enoti“ združeni poslanci glasovali za dr. Ebenhocha.

Dunaj, 28 februarja. Kakor v parlamentarnih krogih zatrjujejo, bodo tudi socialni demokratje glasovali za dr. Ebenhocha. V tem slučaju se lahko zgodi, da bo za zborničnega predsednika izvoljen ne dr. Pattai, ki ga žele krščanski socialci, marveč dr. Ebenhoch.

Notranje političen položaj.

Dunaj, 28. februarja. „Korrespondenz Centrum“ javlja: Krona je naročila baronu Bienerthu, naj spravi pod streho rekrutno predlogo — s pomočjo parlamenta, ako bi pa to ne bilo mogoče, pa potom § 14. Pravočasna rešitev rekrutnega vprašanja je sedaj najnujnejša potreba, in vlada mora zahtevati, da se to vprašanje z ozirom na opasni zunanji položaj reši v najkrajšem času.

Če bi rešitev rekrutne predloge preprečili vloženi nujni predlogi, ali da bi opozicionalne stranke skušale to predlogo onemogočiti s hrupno obstrukcijo; bo vlada takoj zopet zaključila zasedanje državnega zbora in ne bo parlamenta sklicala pred jesenjo. Rekrutni zakon bo v tem slučaju uveljavljen potom § 14. Rekonstrukcija ministrstva je v sedanjem položaju docela izključena.

Linc, 28. februarja. Poslanec dr. Ebenhoch je izdal na svoje volilce odprto pismo, v katerem poroča o svojem delovanju v državnem zboru in slika politični položaj. V tem pismu pravi med drugim:

Zaključenje državnega zbora so provzročili Čehi in baron Bienerth je bil vsled tega prisiljen poklicati na krmilo močno, neparlamentarno vlado, ki bi naj bila pripravljena za vse slučaje. Toda dandanes ne zadostuje samo krepka vlada, treba je tudi, da to vlado podpira močan parlament, ki si je svest svoje naloge. Vlada se je za to odločila, da skliče državni zbor. Če bo parlament funkcioniral, ni moči v naprej vedeti.

Slovanske stranke, izvzemši Poljake, bodo proti vladi baje nastopile z najostrejšo opozicijo. Žalibog je opažati, da slovanske stranke vedno bolj pretvarjajo borbo za svoje pravice v borbo proti Nemcem. Zatiranje Nemcev v Pragi in v Ljubljani (?) ter v drugih mestih sili Nemce, da se vedno tesneje združujejo, da bi z združenimi močmi tem lažje odbile sovražni naval.

Razmerje med Srbijo in Avstrijo se je zboljšalo.

Berolin, 28. februarja. V zadnjih 48 urah so se šanse za mirno rešitev med Avstro-Ogrsko in Srbijo vladajoče napetosti znatno zboljšale. Vse kaže na to, da bo se dalo odstraniti vse, kar bi lahko provzročilo krvavi konflikt nad obema državama.

London, 28 februarja. „Times“ naglašajo, da se je utrdila nada, da bo mogoče ohraniti mir. Srbski minister zunanjih del dr. Milovanović je namreč dopisniku tega lista izjavil, da srbska vlada svoje spomenice sedaj še ne odpošlje velesilam, marveč bo počakala, da se položaj razbistri in da nastane mirnejše razpoloženje. Obenem se izčrtajo iz spomenice vsi agresivni odstavki.

„Avstrija si naj pridobi simpatije Srbov.“

London, 28. februarja. „Daily Telegraph“ piše, da bi ne bilo ničesar bolj nevarnega, kakor da bi se velevlasti zapeljale k intervenciji v Belgradu. List končuje svoja izvajanja z besedami: Avstro Ogrska ima priliko si ob enajsti uri pridobiti simpatije Srbov izven svojih mej, ako ukrepi zvestobo svojih srbskih podanikov z državniško velikodušnostjo. Na ta način bi si avstro-ogrska monarhija pridobila hvaležnost vse Evrope, ki bi se ji nikdar ne pozabila.

Rusko časopisje proti Nemčiji.

Petrograd, 28. februarja. „Novoje Vremja“ piše: Srbija je pripravljena h koncesijam. Da se mir ohrani, je odvisno edino od Nemčije. Četudi je zaveznica Avstro-Ogrske, vendar ji ni potreba slediti pustolovščinam barona Aehrenthala. Če pa hoče tudi ona plačati razbite lonce, potem je vojna neizogibna. Nevarnost je v tem oziru prikipela do vrhunca. Danes se še lahko pogase plamenice bližajoče se vojne. V enem tednu bo to prepozno. Dolžnost Evrope je, da prepreči vojno, to pa se da doseči edino, ako pri tej akciji sodeluje tudi Nemčija.

Ruske vojne priprave na gališki meji.

Lvov, 28. februarja. „Dziennik Polski“ javlja, da pošilja ruska vojna uprava neprestano kozaške voje na gališko mejo. Obmejne straže na gališki meji so znatno ojačene. Poveljnik armadnega kora v Kijevu Ivanov je imel v Berdičevu govor pred zbranimi častniki, v katerem je poudarjal, da bo armada v kratkem dobila priliko izbrisati madež iz zadnje vojne in pokazati Evropi, da je ruska armada še vedno prožeta po duhu carjev Petra Velikega in Nikolaja. Rusija bo izvršila svojo historično misijo in trenotek, ko se to zgodi, je bližje, kakor se splošno misli. Armada naj bo vedno pripravljena na vojno, za zmago ali za častno smrt za carja in domovino. — S poveljnikom Ivanovom je prišel v Berdičev tudi general grof Ignatjev, ki je imel nalogo nadzorovati izvršitev mobilizacijskih naredb.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. marca.

— **Shod narodno-napredne stranke v Cerknici**, na katerem sta govorila dež. poslanec dr. I. Tavčar in odvetnik dr. Anton Švigelj, je uspel nad vse pričakovanje dobro. Zborovanje bilo izredno dobro obiskano, udeležili so se ga somišljeniki ne samo iz Cerknice in nje bližnje okolice, marveč iz vse Notranjske, kar je zlasti z ozirom na skrajno neugodno vreme omeniti s posebno pohvalo. Radi nedostajanja prostora smo morali poročilo o shodu odložiti za jutrišnjo številko.

— **Denuncijajstvo v cvetju.** Pangermanski kričači, ki so še pred kratkim tulili, da mora avstrijsko cesarstvo priti pod berolinsko komando, ki so vpili „Los von Oesterreich“ in „Heil Hohenzollern“, so se v najnovejšem času našemarili s patrijotičnim kostumom in nastopajo zdaj z veliko vnemo kot denuncijantje. Naš list denuncirajo po dvakrat na teden. Seveda nam je na tem tako prekleto malo ležeče, da se niti ne zmenimo. Respekt morajo dobiti pred nami, pa naj nas imajo potem za dobre ali za slabe patrijote; v Avstriji doseže le tisti kaj, pred katerim imajo respekt. Zato puščamo čestilce Hohenzollernov, da nas denuncirajo, kolikor jih je volja; puščamo jih toliko raje, ker to kazinsko sodrgo veliko preveč zaničujemo, da bi se za njene napade zmenili. Pangermanskim kričačem pa že ne zadostuje, da nas denuncirajo, ker vidijo, da nas to nič ne ženira, iščejo drugih pretvez za denuncijacije. In našli so — Šketove čitanke za srednje šole ter jih denuncirali kot nepatrijotične in panslavistične. Celo škof Slomšek je nepatrijotičen panslavist. Seveda ni na stvari prav ničesar, a karakteristično je, kaj že ti pangermani vse denuncirajo, kakih sredstev, zvijač in laži se poslužujejo v svoji pristno nemški hudobiji.

— **Wolf je zadovoljen.** Znani nemški gromovnik poslanec Wolf, danes vodja radikalnega nemštva, je imel v Gradcu shod, na katerem je povedal svoje misli o sedanjem položaju. Te njegove misli niso toliko zanimive, da bi bilo vredno jih rekapitulirati, pribiti pa je treba eno. Wolf, ki zahteva, da se odpravi enakopravnost avstrijskih slovanskih narodov z Nemci, je jako zadovoljen z ministroma Stürgkhom in Hochenburgerjem in si obeta, da bodeta vrlo zastopala koristi nemštva, kakor jih Wolf razume. Ministroma, s katerima je celo Wolf zadovoljen, naj bi slovenski poslanci le količkaj prizanašali?

— **Kako razumevajo dunajske akademične oblasti skrb za socijalni blagor dijaštva?** Piše se nam: Sporočil sem že, kako so napravili nemško-nacijonalni dunajski dijaki z društvom za oskrbo bolnih vseučiliščnikov. Danes vam poročam o novem udaru, ki ga je naperila akademična oblast v kuratoriju akademične menze dunajskemu dijaštvu. Znano je že itak, da naše visokošolske oblasti nimajo niti toliko smisla za socijalno vprašanje dijaštva, kot ga ima kak vaški mežnar za svoje ministrante. Kar se pa je pred par dnevi zgodilo v kuratoriju, to presega že vse meje. Živo je še v spominu prizadevanje nemških radikalcev, v novembru preteklega leta, da razbijejo menzo in tako onemogočijo nenemškim elementom študije. Posrečilo se jim je za nekaj tednov uresničiti svojo namero. Ta čas so bili vsi obiskovalci menze primorani ali hoditi v gostilne in kavarne ali se zadovoljiti z mrzlimi jestvinami ali pa stradati. Le nemški nacijonalci so bili toliko srečni, da so mogli za dva krajcarja dražje dobivati hrano v „Lehrerhaus“. Jasno je, da so bili ti razmeroma še vedno na jako dobrem stališču; saj so imeli toplo hrano, morda še boljšo kot v menzi, plačali so pa samo neznatno vsoto več. In kaj je sedaj storil kuratorij. Za one, ki so praznovali cesarjev jubilej s praznim želodcem po dunajskih ulicah, nima nikake pomoči. Nemškim radikalcem pa, ki so povzročili zatvoritev menze, je sklenil dati 1000 K iz društvenega premoženja za pokritje one diference, ki je nastala med ceno znižanih mark in obednic v „Lehrerhaus“. Pokril se bo ta izdatek na ta način, da se v prihodnje zvišajo sedanje cene za tri krajcarje na dan. Po neumljivi modrosti kuratorija dobe radikalci zato, da so onemogočili za par tednov delovanje menze, 1000 K, oni pa, ki so morali ta čas stradati ali pa se hraniti po dragih in slabih dunajskih pajzelnih, bodo ta znesek plačali. Tako izgleda skrb dunajskih akademičnih oblasti za socijalni blagor dijaštva! Vlada to mirno gleda in ljudski parlament je zadovoljen!

— **Iz politične službe.** Okrajni komisar dr. Jos. Mosettig je premeščen iz Tolmina v Gorico, konceptni praktikant Bogumil Berbuč pa iz Trsta v Tolmin.

— **Za kanonika v Mariboru** je cesar imenoval Jakoba Kavčiča, profesorja veronauka na mariborski gimnaziji.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v torek se poje za nepar abonente opereta „Mascotte“ (srečonosna vila) z gdč. Hadrboltčevo, g. Povhetom in g. Bohuslavom. — V petek, dne 5. t. m. se pojeta operi „Cavalleria rusticana“ in „Pagliacci“ za nepar abonente. — V nedeljo, dne 7. t. m. sta zopet dve predstavi.

Slovensko gledališče. „Cavalleria rusticana“ — „Glumači“ — dve operi, ki smo jih že mnogokrat slišali, ki pa imata še vedno izredno privlačno silo in sta tudi v soboto napolnili gledališče. Predstava je bila jako lepa, naravnost krasna navzlic temu, da orkester pri prvi imenovanih oper ni bil ravno na vrhuncu. Santuzzo je pela gospa Nordgartova ognjevito in temperamentno in je bila odlikovana z burnim priznanjem in krasnim vencem. Gospod Fiala je jako lepo pel in igral; posebno krasno in ginljivo je bilo slovo od matere. Gdč. Hadrboltčeva kot Lola je pač manj zadostovala. Vrlo se je držala gdč. Peršlova. Zelo karakterističen in jednak je bil g. Vulaković kot Alfio in je svojo vlogo krasno pel. V „Glumačih“ je g. Vulaković dosegel največji uspeh.

V študentovskih ulicah.

Ljubljanska povest.

(Dalje.)

S porogljivim usmevom na ustnih je Spinetti poslušal grofico Lichtenbergovo, dočim je s svojimi izzivajočimi pogledi neprestano meril barona Plassa, ki je postajal vsled tega čedalje nervoznejši in se je komaj še premagoval, da ni povedal drznemu Italijanu svojega mnenja.

»Morda pa le nimate prav,« se je po kratkem molku obrnil Spinetti do grofice Lichtenbergove. »Da je Helena lepa, celo čudovito lepa, tega ne more nihče tajiti; tudi ima v svojem vedenju nekaj finega in sploh kaže jako dober ukus. No in ta njen čestilec — ta vendar ni mož, ki bi mogel Heleni ugajati.«

»Zakaj ne?« je naglo vprašala grofica Liehtenbergova. »Saj je za tako ubožno dekle že sreča, če jo sploh kdo hoče poročiti. Ta njen čestilec utegne biti v dobrih razmerah — zakaj naj bi ji ne ugajal?«

»Morda misli Helena, da dobi še kakega boljšega moža,« je menil baron Spinetti. »Moj bog, tako lepo dekle lahko komu glavo zmeša; čaru take lepote se je težko ustavljati. Kdor bi se resnično v Heleno zaljubil, bi jo naposled vzlic vsem pomislekom vzel.«

»Ne verjamem, ne verjamem,« je zatrjevala grofica. »Zgodilo se je sicer že, da je kak star od vsega sveta zapuščen aristokrat vzel svojo hišino, a to so le izjeme. Če bi se Helena zapletla s kakim mlajšim aristokratom v ljubezensko razmerje, bi bila njena usoda v naprej odločena. Zapeljal bi jo in jo zapustil. Če ima v sebi kaj več časti, kot navadni ljudje, bi šla v vodo, če ne, bi pa že kakorkoli prenašala svojo usodo.«

Spinetti je polglasno žvižgal in gledal zdaj na Heleno zdaj na Plassa. Ta je bil tako razburjen, da je v njem drhtel vsak živec. Bolele so ga hladne in brezsrčne besede njegove sestre, bolele toliko bolj, ker je obenem videl, kako globoko brezno ga pravzaprav loči od Helene. Prvič jo je videl med ljudmi tistega kroga, v katerem je navadno živela. Ta ženska, ki jo je spremljala in se vedla, kakor kaka teta, ga je navdajala z grozo, ta tolski čestilec z vijoličastim nosom se mu je gabil.

Stal je poleg grofice Lichtenbergove in barona Spinettija v temi, tako tako da ga Helena ni mogla spoznati, dočim jo je on natančno videl. Med ljudmi, ki so se gnetli okrog nje, je izgubila mnogo svojega čara, samo velike njene oči so žarele Plassu nasproti in povečevale duševni boj, ki ga je v tem trenotku bil v svojem srcu, boj med privzgojenimi predsodki in med ljubeznijo.

Njegova sestra grofica Lichtenbergova ni zapazila, da stoji poleg nje in da je slišal ves njen pogovor s Spinettijem. S svojim ostrim, ledenim glasom je nadaljevala svoje »modrovanje« o Heleni.

»Lepota je za taka dekleta največkrat nesreča,« je dejala. »S svojo lepoto vzbudi pozornost takih izpridenih in brezvestnih ljudi, kakor ste na primer vi, moj ljubi baron. Ti ljudje ne štedijo z denarjem, kadar hočejo zapeljati kako dekle in zapeljivosti denarja se zna le redkokatera ubraniti. Ah, da, zdaj se spominjam ... moj brat vas je pred nekaj dnevi obdolžil, da imate glede Helene nepoštene namene. Prosil me je namreč, naj jo svarim pred zapeljivci in ne dvomim, da je imel vas v mislih.

»Leon je kakor ustvarjen za zaščitnika kreposti«, se je smejal Spinetti in sarkastično je dostavil: »Jaz sem prepričan, da bi rad prevzel tako nalogo pri marsikakem lepem dekletu.«

Na to očitno provokacijo ni mogel baron Plass nič več molčati. Stopil je naglo naprej, tako da je mogel videti sestri in Spinettiju v obraz.

»Motiš se, prijatelj,« je rekel Spinettiju, »nisem ne sposoben, ne poklican za tak posel — toda če vidim človeka, ki mu je najpodlejše sredstvo dobro, da spravi kakega dekleta v nesrečo, ki štejem v dolžnost kot pošten človek, da to preprečim.«

Spinettija niti te besede niso spravile v zadrego. Lahko bi bil ostro odgovoril, celo žaljivo, toda ni se mu zdelo vredno, da bi se zapletel v kak prepir.

»Kakor bi se s tem kaj doseglo,« je šegavo odgovoril. »Če enemu pokvariš igro, jo pa dobi drugi. Tako je življenje in noben idealist na svetu ga ne more predrugačiti.«

Nastal je zopet molk, ki pa ni trajal dolgo, ker je Spinetti spoznal, da je spravil Plassa v malo stisko in je hotel to izkoristiti.

»Zaščitnik dekliške kreposti samo v enem slučaju ni smešen — če ima sam poštene namene. Zaljubi se človek kmalu v kako dekle — a le če se hoče ž njo poročiti, sme reči, da ima poštene namene.«

Plass ni na to ničesar odgovoril. Gledal je samo Heleno, ki se mu je v svitu lampijonov zdela lepša, kakor kdaj poprej. Spinetti je zapazil, kako zamaknjen je Plass v Heleno videl je, da so vse njegove misli pri njej in zato se je postavil kraj Plassa in mu šepnil na uho:

»Kot pošten mož imaš gotovo tudi poštene namene s Heleno. Ali se hočeš mar ž njo poročiti.«

Baron Plass se je stresel — potem se je naglo obrnil k Spinettiju in nekako slovesno rekel:

»Da.«

Spinetti ni ničesar rekel, nego stopil nazaj h grofici Liehtenbergovi ter jo prosil za ples, dočim je Plass razburjen odšel in izginil med množico.

Ta »da«, ki ga je bil vrgel Spinettiju v obraz, to priznanje, da ljubi Heleno in da se hoče ž njo poročiti, je v njegovi notranjosti vzbudil velik vihar. Ni si prikrival, da ljubi Heleno in priznal si je, da je neče ne zapeljati, ne izgubiti, ali si se še bil odločil, da se z njo poroči. Kadar je v zadnjih dneh o tem razmišljal, vselej so glasu njegovega srca ugovarjali privzgojeni predsodki. Rad bi bil še dalje ostal v tej negotovosti, rad bi bil še rezno in resno vso stvar preudaril — a Spinetti ga je bil s svojimi izzivanji pripravil, da je izustil usodno priznanje.

Ta »da« ga je zdaj vezal. Sicer ni bil nikomur dolžan odgovora za svoja dejanja, bil je denarno neodvisen in sploh ni imel drugega bližnjega sorodnika, kakor grofico Lichtenbergovo, a vendar se je ljutil, da je izdal svojo tajnost in si naložil dolžnost, še predno je bil sam s seboj na jasnem, kaj stori. Bil je vedno mnenja, da se poroči enkrat iz čiste in prave ljubezni, a zdaj mu je vse prišlo prenaglo.

Begal je okrog plesišča, dokler ni prišel čas odhoda v mesto. Helene ni ves ta čas nič več videl. V čolnu je zopet sedel poleg grofice Lici, a kakor je bil pri vožnji iz mesta zgovoren, vesel in zabaven, tako je bil zdaj pri povratku molčeč in čmeren. Tako je bil zatopljen v svoje misli, da niti zapazil ni, kako se je grofica Lici nanj naslanjala in se mu dobrikala, potem pa se vsled njegove nepozornosti odmaknila od njega in ga kaznovala s tem, da je prav očitno in izzivajoče koketirala s Spinettijem.

Pel in igral je svojo vlogo čudovito lepo, da je bilo občinstvo kar zavzeto in ga je obsulo z aplavzem. Tudi mu je bil izročen krasen venec. Gospod Fiala je v tej operi znamenito uspel, posebno za slavno arijo „ridi bajazzo“ je želmnogo priznanja. Gospa Nordgartova je bila tudi v tej vlogi imenitna. Pohvalno je pa tudi omeniti gg Iličiča in Floriana ter zbor.

Družba sv. Cirila in Metoda razpolaga z lepimi novimi velikonočnimi razglednicami. Priporočamo jih slovenskim trgovcem v razprodajo, rodoljubom v uporabo.

Odvetniška zbornica kranjska je povodom smrti svojega člana gosp. dr. Albina Kapusa darovala kranjski podružnici za bolne na pljučih znesek 30 kron.

Mesto venca na krsto pokojnega dr. Albina Kapusa je daroval „Družbi sv. Cirila in Metoda“ gosp. dr. Alojzij Praunseis 15 K.

Odborova seja „Narodne delavske organizacije“ se vrši danes zvečer ob $^1/_2$8 uri zvečer. Odborniki so najvljudneje naprošeni, da se te velevažne seje gotove udeleže.

„Oesterreichische Rundschau“ prijavlja dr. Ivo Šorlija novelo „Sam“ v nemškem prevodu

Občinske dopolnilne volitve v Ljubljani. Vseh volilnih upravičencev za bližnje občinske volitve ljubljanske je 5048, torej 56 manj kakor lani. In sicer je v prvem razredu 798 volilcev. v drugem 1499 in v tretjem 2751, medtem ko je bilo lani v prvem razredu 789, v drugem 1554 in v tretjem 2761 volilcev. Volilni imeniki so od danes dalje skozi 14 dni vsakomur na vpogled ob navadnih uradnih urah v mestni posvetovalnici.

O postanku sveta je predaval v „Akademiji“ v nedeljo zvečer gosp. dr. Josip Cerk. Začenši s pravljicami, s katerimi so si razni narodi skušali tolmačiti postanek sveta, je prišel predavatelj na raziskovanja starih grških učenjakov, ki so imeli današnjemu našemu pojmovanju že precej se približujoče nazore o vesoljstvu. Najdalje se je vzdržal sistem Ptolomejev, dokler mu niso zadali Kopernik. Kepler in Newton smrtnega udarca. Vendar pa tudi še ti niso imeli jasnega pogleda v bistvo svetov in njihovega postanka, prišel je Kant, ki si je tolmačil svetovni razvoj po svoje, in zopet popolnoma drugače Laplace, in niti dandanes se ne more govoriti o kaki gotovosti, temveč le o mogočnosti, verjetnosti ene ali druge najnovejših hipotez o postanku in razvoju svetovnih teles. S primernimi skioptičnimi slikami je predavatelj pojasnjeval svoje predavanje ter se zlasti obširno bavil z našim solnčnim sistemom. Zelo številno navzoče poslušalstvo, med njimi zlasti veliko dam, je pozorno sledilo predavateljevim izvajanjem in končno izrazilo svoje zadovoljstvo s splošnim odobravanjem.

Izpraznjena srednješolska mesta. Od 14—28. t. m. so bili razglašeni sledeči razpisi: Klasična filologija: Praga — Staro mesto g. (31. III.) — Moderna filologija: Dunaj XIII. r. (D. E., 20. III.), Römerstadt r. (Fr. D., Fr. E., 15. IV.), Kromeriž r. (Fr. D. [B.], 31. III.), Dečin real. gimn. (E fr. d. 20 III.), Ljubljana nem. g. (D. l. gr., 1. IV.) — Zgodovina in zemljepisje: Gradec uč. (H. D., 31. III.) — Matemat.-naravoslovna in prirodoslovna skupina: 0 — Prostoročno risanje: Dunaj XV. r. (31. III.) — Telovadba: Praga III. nem. r. (31. III.) Kratice in znaki kakor navadno.

Mlekarski tečaj na Vrhniki priredi deželni odbor kranjski od 15. aprila do 15. septembra t. l. V tečaj se sprejemajo mladeniči, ki so stari najmanj 16 let, krepki in zdravi. Revnejši gojenci iz Kranjske dobijo hrano in stanovanje zastonj, pouk je brezplačen. Poučevalo se bode o splošnem mlekarstvu, maslarstvu in sirarstvu, o strojih in parnih kotlih, o preiskovanju mleka in mlečnih izdelkov, o živinoreji in krmljenju, zadružništvu, zakonodajstvu, knjigovodstvu, računstvu, spisju, kemiji in bakteriologiji, sploh vse, kar mora danes znati vsak dober voditelj mlekarne. Prošnje, katerim je priložiti domovnico in zdravstveno spričalo, je vlagati do 15. marca t. l. na deželni odbor kranjski.

Radovljiški »Sokol«. V petek se je vršil redni občni zbor radovljiškega »Sokola«. Društvo, katero obstoja komaj baš eno leto se razvija pod spretnim vodstvom in neumornim bratskim delovanjem nenavadno krepko, kar je časno i za člane i za Radovljico sosebno z ozirom na to, da ni beležiti do sedaj posebne sreče ali častitljive starosti kakega tamošnjega društva. — Občni zbor je otvoril starosta dr. J. Vilfan, kateremu so priredili skoro polnoštevilno. zbrani bratje prisrčne ovacije z jedrnatim navduševalnim govorom, v katerem sosebno poudarja, da se je razvilo društvo kljub raznim zaprekam radovljiških nagajivcev do viška, katerega še ni doseglo v Radovljici nobeno društvo, ter bo postalo krepko in močno ognjišče bodoče gorenjske »Sokolske« župe. — Omenil je tudi, da je radovljiški »Sokol« ustanovil že 2 sokolska odseka, ter veliko pripomogel k ustanovitvi pred kratkem potrjenih društev moškega in ženskega »Sokola« v Boh. Bistrici. — Blagajnik Franc Dolžan je poročal o gmotnem stanju društva, katero bilježi v občno zadovoljnost sosebno za prvo preiskusevalno leto 195 K 38 v prebitka. — Neumorno požrvovalni društveni tajnik brat dr. Mirko Triller je poročal o rednem društvenem delovanju, pred vsem pa se je v kratkih, a ginljivih besedah spominjal prvega tajnika nepozabnega brata g. D. Pohlina, moža trdne, da jeklene volje in brezobzirnega narodnjaka. Nadaljna poročila o notranjem razvitju društva so bila sprejeta z izrekom pohvale, sesebno presenečenje pa je napravilo na zbrane zborovalce poročilo brata R. Kunstelja, da je v teku dobrega pol leta nabral za društveno zastavo 538 K 80 vin., ter s tem svojim marljivim nabiranjem, za kar se mu izreka, poleg njegovega požrvovalnega dela za društvo, posebna hvala, omogočil da se vrši razvitje zastave že meseca rožnika ali malega srpna. — Pri volitvi so bili voljeni kot starosta brat dr. J. Vilfan, podstarosta brat Fr. Dolžan, načelnik brat Fr. Aleš, praporščak brat R. Kunstelj, tajnik br. dr. Mirko Triller. — Zborovanje je zaključil starosta dr. J. Vilfan bodreč brate k nadaljnemu zavednemu narodnemu delu. — Bratskemu društvu krepak »Na zdar!«

Nova pivovarna v Lescah. Sobotni Gorenjec piše: »Bavarsko nemška pivovarna v Lescah prične z delom to pomlad. Narodno zavedni pivopivci pravijo, da bode ta pivovarna varila svoje pivo za same Bavarce in za nemški »volksrat«, ki mu načeluje dr. Eger, ki je menda ob enem tudi zastopnik te pivovarne.«

Umrl je v nedeljo popoldne v bolnišnici v Kandiji gosp. Ivan Unidaršič, nadučitelj v Brusnicah. Pogreb bo v torek, dne 2 marca ob pol 3. popoldne.

Mojstranški lovci priredili so dne 21 svečana t. l. v gostilniških prostorih „Hotela Triglav“ v Mojstrani lovski plesni venček, ki se je v splošno zadovoljnost izvrstno obnesel. Hvala za mnogobrojno udeležbo ter požrtvovalnim darovalcem, ker imeli smo pri tem plesnem venčku K 130·05 čistega dobička, kateri znesek se je med 15 ubogih iz Mojstrane in Dovjega razdelil. Slavnostni odbor si dovoljuje vsem cenj. darovalcem kot obiskovalcem tem potom najtoplejšo lovsko hvalo izreči.

Burja je prevrnila voz gospe Marije Ditrih in Josipine Zakotnik na poti iz Postojne v Goče pri cestarski hiši v »Rebernicah«. Gospe in kočijaž so se hudo poškodovali, vendar je pa upati, da okrevajo. — V Postojni in okolici brije namreč že par dni tako močna in huda burja, da najstarejši ljudje take ne pomnijo.

Učiteljsko društvo za celjski okraj ima svoje redno zborovanje na Jožefovo t. j. 19. marca t. l. v Celju in sicer v tamošnji okoliški deški šoli.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v nedeljo dne 7. marca v Laškem trgu ob juž. žel.

Celjska podružnica „Glasbene Matice“ vzdržuje že nekaj časa svojo godbeno šolo, ki prav dobro uspeva. V nedeljo dne 7. marca se vrši prvi koncert gojencev tega zavoda in sicer v veliki dvorani celjskega »Narodnega doma« pod vodstvom svojega učitelja, g. kapelnika Faixa.

Lekarna v Gabrjih pri Celju bi bila, kakor se nam piše iz celjske okolice, kaj na mestu. Gabrje, ta industrijalen predkraj celjskega mesta, se vidno vekša in lekarna bi tu ne bila samo potrebna, ampak bi se gotovo tudi izplačala. Vsa obširna celjska okoliška občina je zdaj navezana na lekarni v mestu, ki sta obe v trdnih nemških rokah. Zato pa tozadevno resno opozorimo merodajne činitelje, da store potrebne korake glede osnovitve lekarne v Gabrjih. Seveda moramo Slovenci gledati, da dobi tako podjetje v roke Slovenec.

Ženin v zadregi. Iz vojniške okolice na Štajerskem sta došla novoporočenca s svojimi gosti v neko gostilno v Celje na malo južino. Ko so se ljudje najedli in napili ter je bilo treba plačati ni imel ženin denarja. Gostilničar pokliče stražnika, kateri pa je oziraje se na izvanredne okolnosti, hotel stvar mirno poravnati, in utešiti gostilničarja z obljubo, da bo ženin gotovo pozneje poravnal. Gostilničar pa čudak odgovori, da mu podari vse kar so zajedli in zapili, ter mu doda še desetak. če mu sme v slovo dati zaušnico. Ženin je baje darilo hvaležno odklonil.

Vsled opeklin je umrla Podturnom na Goriškem 3 letna Josipina Štakul. Mati se je za trenotek odstranila iz kuhinje, deklica se je približala ognjišču in si vžgala obleko.

Umrl je v soboto v Trstu primarij tamošnje bolnice gosp. doktor V. Liebmann.

Mala demonstracija v tržaškem gledališču. V soboto zvečer je pričel na novo došli italijanski cirkus „Besini“ s svojimi predstavami v gledališču „Fenice“ v Trstu. Sicer izbornemu izvajanju je prisostovalo mnogo tržaškega občinstva. Nakrat so se prikazali na izvajalnem prostoru dve Amaconki v garibaldinskih uniformah, del občinstva ju je takoj sprejel z burnim aplavzom. Amazonki sta po kratkem borenju s sabljami in jezdenju na konjih razvili mali zastavici — italijanski trikolori — na kar je italijansko občinstvo pričelo ostentativno in burno ploskati, med tem, ko so drugi udeleženci pričeli na vso moč žvižgati, dokler Amazonki z zastavami nista izginili.

Nesrečne ljubezen — neozdravljiva bolezen. Sedemnajstletna Ida Trampuš iz Trsta je izpila večjo steklenico karbolove kisline vsled nesrečne ljubezni. — 36letni Umbert Deponer tudi iz Trsta pa se je ustrelil s samokresom v desno sence vsled neozdravljive bolezni. Oba sta bila takoj mrtva.

Moč burje. Na poti med Dolino in opekarno v Lokatišču v Istri je vzdignila burja župana in deželnega poslanca J. Pangerca v zrak ter ga nesla kakih 50 korakov daleč. Poleg več lahkih poškodb si je ranil precej močno levo roko.

Revščina v Dalmaciji. Namestništvo je dobilo od ministrstva zaprošeno podporo 200.000 K za ublaženje bede v Dalmaciji. Skupno se je letos v ta namen že izdalo 600.000 K.

Promet tujcev v Ljubljani meseca februarja 1909. Zadnji mesec je prišlo v Ljubljano 3977 tujcev — torej 98 več kakor meseca januarja in 574 več nego lani meseca februarja. Nastanilo pa se je v hotelu „Union“ 1102 „Slon“ 674, „Lloyd“ 344, „Cesar avstrijski“ 211, „Ilirija 187, „Južni kolodvor“ 170, „Malič“ 131, „Štrukelj“ 115, „Bavarski dvor“ 56 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 987 tujcev.

Ogenj. Včeraj ob tričetrt na 5 zjutraj so opazili stanovalci hiše št. 11 na Bleiweisovi cesti, ki je last ekselence barona Schwegla, da v podstrešju gori nek zaboj s pepelom in smetmi. Ogenj so stranke začele takoj gasiti, a je bil že tako razširjen, da je kmalu začel rdeči petelin plesati po strehi. Med tem ko je gorela že greda in v podstrešji se nahajajoči meblji, je ogenj zapazil nočni čuvaj „Kranjske stavbinske družbe“ in takoj iz pisarne telefonično obvestil „Prostovoljno gasilno in reševalno društvo“, katero je bilo naglo na licu mesta in pričelo z gašenjem. Ker pa je bil en oddelek premalo, je čuvaj na Gradu ogenj naznanil z dvema streloma, na kar je prihitelo še ostalo moštvo z brizgalnami in drugim orodjem ter pod poveljstvom ga. L. Striclja st. z vso eneržijo stopilo v akcijo. Da niso mogli takoj najti hidrantov, je bil vzrok sneg, katerega so morali preje odkopavati in odstraniti. Med tem sta pa policija in pripravljenostni oddelek c. in kr. 17. pešpolka pod poveljstvom službenega častnika nosila iz gorečih sob meblje. Ogenj se je tako naglo širil, da je v kratkem zgorela greda in ko bi vrli gasilci ne bili napeli vseh moči, bi bile začele gotovo goreti tudi sosednje hiše. Pogorišče je bilo po gasilcih zastraženo do danes zjutraj. Ogenj je napravil hišnim in sosednjim stanovalcem velik strah in se škoda ceni na tisoče. Lastnik je bil zavarovan pri „Assicurationi Generali“. Posebno občutno škodo ima rezbar Ivan Novak, kateremu sta pogorela poleg mebljev in perila tudi dva šivalna stroja. Tudi jetničarskemu pazniku Franu Karblu in zastopniku Juliju Kancu je zgorelo mnogo perila in mebljev. — Ta slučaj bodi ljudem v svarilo, da ne bodo nosili živega pepela na take prostore, kjer lahko nastane ogenj.

Nagla smrt. Ko je v soboto prinesel pismonoša v izseljevalno pisarno gospoda E. Tavčarja v Kolodvorski ulici pisma, je opazil, da leži pisarniški uradnik gosp. Hinko Hayne za pisalno mizo na tleh mrtev in o tem takoj obvestil hišnega gospodarja, kateri je potem preskrbel z gosp. Tavčarjem vse potrebno. Na lice mesta došla zdravnika gg. drja. Illner in Rus sta konstatovala, da je Hayneja zadela kap ter odredila, da se je njegovo truplo prepeljalo v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Pokojnik je vdovec ter rojen 10. decembra 1873 v Trebnjem in pristojen v Metliko. Bil je zelo miroljuben in marljiv kontorist.

Nesreča. Ko je prišla danes ponoči domov žena bivšega posestnika na Škofeljci, sedaj stanujoča na Martinovi cesti št. 19 Marija Anžičeva, je na stopnicah padla in se ubila. Njeno truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Pokojnica je hči znane gostilničarke iz Brezovice „Debele Lize“. Ko sta z možem v Škofeljci prodala posestvo, sta kupila drugo v Domžalah in se v Ljubljani le začasno nastanila.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 15 Hrvatov in 10 Kočevarjev, nazaj je prišlo pa 17 Hrvatov.

Drobne novice.

— **Ustreljeni vojaki v Bosni.** »Głos Narodu« v Krakovu javlja, da je poveljstvo 13. pehotnega polka obvestilo starše 8 vojakov, da so le-te ustrelile srbske bande v Bosni.

— **Poveljnik avstrijske armade v vojni na Balkanu.** Listi javljajo, da je določen za poveljnika avstro-ogrske armade v eventualni vojni s Srbijo generalni armadni nadzornik baron Albori. Njegov generalštabni načelnik bo general Fait-Griesler.

— **Obsojen admiral.** Vojno sodišče v Odesi je obsodilo admirala Jonevskega na 20letno prisilno delo v Sibiriji, ker je baje pripravljal upor črnomorskega brodovja. Čestnik Nadov, ki je napravil načrt za upor, je bil obsojen na smrt.

— **Tatovi milijonov.** V Parizu so prijeli in zaprli tatinsko družbo, ki je v par letih pokradla 8 milijonov frankov. Na čelu te družbe je stal neki Petit Jean.

— **Kdo bo novi župan v Pragi?** Večina praškega občinskega sveta je sklenila, voliti za župana dr. Jana Podlipnega, ki je bil že enkrat župan.

— **Ulica kralja Jurja Podjebradskega.** »Na Přikopeh«, cesta, kjer prirejajo nemški burši v Pragi svoje »bumle«, se po sklepu občinskega sveta praškega prekrsti v ulico kralja Jurja Podjebradskega.

— **Samomor na straži.** Na Dunaju se je ustrelil na straži pri vojaškem skladišču pešec Kovač. — Vzrok je, ker se kot 29letni možakar nikakor ni mogel prilagoditi vojaški službi. Po naboru je namreč ušel v inozemstvo in je moral sedaj služiti.

— **Ameriška admirala pred vojnim sodiščem.** Višji admiral in podadmiral ameriškega bojnega brodovja, katero se je pred kratkem vrnilo od poučnega potovanja okoli sveta, sta izročena vojnemu sodišču. Glede te odredbe se širijo jako senzacijonelne govorice, vendar se do sedaj od strani vlade pravi vzrok prikriva.

— **Revolucija v Perziji.** Šahove čete so napadle od treh strani revolucijonarno mesto Tebris, ter so bile z velikimi zgubami odbite. Šah je pooblastil svojega poslanca, da obravnava z revolucijonarci ter obljubil, da obnovi ustavo, če se mu zagotovi varnost življenja.

— **Plesna prireditev** dunajske mestne občine je dosegla letos višek čistega dobička v znesku 69.000 K.

Književnost.

— Oton Zupančič: **Samogovori.** Založil predsednik Kranjske hranilnice kot lastnik firme Kleinmayr & Bamberg. Cena? —

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča

Zažig Jožef Zupan iz Šenčurja, dninar brez stalnega bivališča, je tožen hudodelstva zažiga. Dne 19. novembra m. l. okoli 11 ure ponoči je videl Gašper Murnik v Praprotni polici od daleč človeka, ki je goreče vžigalice vtikal v slamnato streho mlatilnega poda, ki je last posestnice Marije Maček. Zločinec je zbežal proti Trati, Murnik pa je poklical bližnjega soseda Blaža Kne, in obema se je posrečilo v kalu ogenj zadušiti. V drugem slučaju bi se vnela tudi Mačkova in Knetova hiša in bi potem nastala nevarnost za celo vas. Orožnikom se je kmalu posrečilo prijeti storilca v osebi Jožefa Zupana, ki je znan postopač in žganjar ter živi od tega, kar mu ljudje podaré. Ta je s početka tajil, končno pa priznal, da je šel iz Češnjevka v Praprotno polico nekoliko od žganja opit ter zažgal mlatilni pod. Povprašan po vzroku svojega dejanja je rekel, da je imel nekako notranjo jezo, v kateri je hotel sploh kako poslopje zažgati, in ker mu je bil pod Marije Maček za to najbolj pripraven, je pa tega skušal vpepeliti. Vsled krivdoreka porotnikov je bil Zupan obsojen na 7 let težke ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Shod v Rojanu pri Trstu.

Trst, 1. marca. Včeraj popoldne se je vršil v Rojanu ob mnogobrojni udeležbi shod političnega društva »Edinost«, na katerem je poročal dr. Rýbař o političnem položaju, o katerem se je govornik izrazil, da je tako nejasen in zavozlan, da o njem ne more dati noben politik določenega odgovora, najmanj pa ministrski predsednik sam. — Govornik je ostro kritikoval postopanje avstrijske nemške birokracije in nam sovražne vlade, katera dela z nami, kot svojedobno z Lombardijo in Venecijo. — Prijemal je socijalno demokracijo slovensko, katera se poslužuje obrekovanja in laži v dosego svojih ciljev, med tem, ko so socijaldemokratični poslanci na Dunaju največji hlapci vlade. — Govornik je zaklical vladi, da se vara, ako misli, da si bo pridobila srca Jugoslovanov z zatiranjem in veleizdajskimi procesi, pač pa bi si to pridobila s pravičnim postopanjem. — Govornik R. je bil vseskozi burno aklamiran — se je zavzel za jugoslovanskega ministra-rojaka. — Med velezanimivim govorom dr. Rýbaža je vladala v natlačeno polni veliki dvorani in sosednjih prostorih grozna razburjenost zoper vlado in socijalne demokrate in čuli so se neprestano medklici ogorčenja.

Bivši češki namestnik umrl.

Dunaj, 1. marca. Tu je umrl v visoki starosti bivši češki namestnik baron Kraus. Za namestnika je bil imenovan l. 1881. Njegov naslednik je bil grof Thun.

Avdijence pri cesarju.

Dunaj, 1. marca. Včeraj je sprejel cesar v poldrugo uro trajajoči avdijenci ministerskega predsednika barona Bienertha, ob 11. pa turškega ministra zunanjih del Rifaat pašo.

Ministrski svet o zunanjem položaju.

Dunaj, 1. marca. Tu se širijo vznemirjujoče vesti, da je ministrski svet razpravljal pred vsem o grozečem krvavem konfliktu s Srbijo.

Srbske čete vdrle v Bosno.

Dunaj, 1. marca. „Montagsrevue“ javlja, da so srbske bande vdrle na bosansko ozemlje ter tam zasedle važne pozicije.

Ne more dati pomirjevalnih pojasnil.

Dunaj, 1. marca. Na banketu na čast turškega ministra zunanjih del Rifaat paše sta bila navzoča tudi oba ministrska predsednika baron Bienert in dr. Wekerle. Baron Ahrenthal ni mogel ministrskima predsednikoma dati glede zunanjega položaja nobenih pomirjevalnih pojasnil.

Povratek grofa Forgacha v Belgrad.

Dunaj 1. marca. Avstro-ogrski poslanik grof Forgach se je danes vrnil nazaj v Belgrad.

Dr. Kramař za Slovence in Hrvate.

Budjejevice, 1. marca. Poslanec dr. Kramař je imel včeraj tu govor, v katerem je ostro napadel vlado. V svojem govoru se je dotaknil tudi razmerja med vlado ter Slovenci in Hrvati; med drugim je rekel: Avstro Ogrska hoče Evropi dokazati, da je v položaju, osrečiti prebivalstvo Bosne. Ako hoče Avstro-Ogrska monarhija dokumentirati svojo naklonjenost Srbom, naj v prvi vrsti pomiri in zadovolji Jugoslovane. Splošni položaj je sedaj tak, da je v eminentnem interesu monarhije, da pritegne na-se kolikor mogoče tesno Jugoslovane. Toda v tem momentu nima vlada nobenega nujnejšega posla, kakor Jugoslovanom dati zaušnico z imenovanjem Hochenburgerja za pravosodnega in grofa Stürgkha pa za naučnega ministra. Takšno postopanje je nesmiselno, ako ne naravnost pogubno za monarhijo.

Vojne priprave na Ruskem.

Lvov 1. marca. Ruski konzulat je obvestil slušatelje tukajšnje tehnike, ki so doma iz ruske Poljske, naj bodo pripravljeni na takojšnji odhod, čim dobe pozivnice od vojaške oblasti.

Srbsko časopisje o situaciji.

Belgrad 1. marca. Srbski listi razpravljajo o nasvetu, naj Srbija odneha od svoje zahteve glede teritorialne kompenzacije. Vsi soglašajo v tem, da brez teritorialnih kompenzacij je vojna neizogibna. „Trgovinski Glasnik“ naglaša, da bo Srbija počakala evropske konference; ako ta konferenca ne bo sklenila dati Srbiji primernih kompenzacij, bo srbski narod primoran poseči po orožju. „Politika“ piše, da je srbski narod pripravljen na borbo na življenje in smrt, ako evropska konferenca odkloni zahtevo Srbije po teritorialni kompenzaciji.

Vojne priprave na Srbskem.

Belgrad, 1. marca. Vojna uprava je poklicala pod zastavo tretji rezervni letnik.

Berolin, 1. marca. Srbsko vojno ministrstvo je sporočilo municijskim tovarnam, katerim je izročilo dobavo vojnega materiala, naj čim najpreje efektuirajo dana jim naročila.

Romunija mobilizuje.

Pariz 1. marca. Po vesteh iz Bukarešte je vojna uprava odredila mobilizacijo vseh vojev ob srbski meji.

Rusija in Srbija.

Petrograd, 1. marca. Novo srbsko ministrstvo je poslalo ruski vladi noto, v kateri zatrjuje, da bo Srbija mirno čakala na evropsko konferenco. Kot odgovor na to noto je ruska vlada nasvetovala Srbiji, naj spokojno počaka na izid evropske konference, pred vsem pa naj odneha od svoje zahteve glede teritorialnih kompenzacij.

Za žolčne neprilike najodličnejši kliniki zaradi njenega krepko topljivega učinka z izbornim vspehom zapisujejo naravno Franc-Jožefovo grenčico. Za dnevno porabo za dostuje 1 polna vinska kupica segrete vode na tešči želodec. c 695—1

Meteorologično poročilo.

Februarja	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C°	Vetrovi	Nebo
27.	9. zv.	737·8	—2·4	brezvetr.	oblačno
28.	7 zj.	733·9	—2·6	sr. ssvzh.	sneg
„	2. pop.	73[illegible]·4	—0·6	sl. jvzhod	oblačno
„	9. zv.	733·3	1·2	brezvetr.	„
1.	7. zj.	732·4	—4·0	„	megla
„	2. pop	728·1	—0·3	„	sneg

Srednja včerajšnja in predvčerajšnja temperatura —2·5° in —1·4°; norm. —0·6° in 1·2 Padavina v 24 urah 8·3 in mm 6·3 mm.

Namesto vsakega posebnega naznanila.

✝

Ema Simonetti naznanja v svojem in v imenu svoje svakinje **Karoline Kozmuth** roj. **Simonetti** in svojega svaka drja. **Julijana Kozmutha,** c. kr. okrajnega zdravnika, vsem ostalim sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti nje nepozabnega, preljubljenega soproga, ozir. brata in svaka, preblagorodnega gospoda

Ferdinanda Simonettija

juvelirja in hiš. posestnika

ki je danes ob 10. dopoldke, po dolgem trpljenju, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, blaženo preminil. 934

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 2 marca 1909 ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Mestni trg 6, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv zadušne maše se bodo služile v več cerkvah.

Ljubljana, 28. februarja 1909.

Zahvala.

Ob prebridki izgubi našega skreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, starega očeta in strica, gospoda

Frana Peršla

c kr. evidenčnega višjega zemljemerca v p.

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za nam izkazano sočutje ob času bolezni in smrti, ter mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu, najsrčnejšo zahvalo

Rajnika priporočamo v blag spomin molitev.

Sp. Šiška-Ljubljana, 1. marca 1908

936 **Žalujoča robina Peršlova.**

Zahvala. 933

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom smrti ljubljene soproge, matere, svakinje in tete, gospe

Marije Rihtar roj. Vindiš

soproge zavarovalnega uradnika

izrekamo tem potom vsem prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo.

Zahvaljujemo se prečastiti šentpetrski duhovščini, posebno pa preblagorodnemu gospodu Ivanu Hribarju, ravnatelju banke »Slavije« in županu ljubljanskemu ter gg. uradnikom in gospodičnam uradnicam banke »Slavije«, slavni čitalnici šiškenski, vsem ostalim številnim udeležnikom pogreba, in sploh vsem, ki so kakorkoli izkazali poslednjo čast nepozabni pokojnici in nas preostale tolažili ob težki izgubi.

Ljubljana, 27. februarja 1909.

Žalujoča rodbina.

Kontoristinja

želi službo premeniti s 1. ali 15. aprilom.

Ponudbe prosi pod **„Sigurnost 21“** na upravništvo »Slov. Narod«. 935—1

Prodajalka

vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, **želi stopiti** v trgovino mešanega blaga **do 15 marca.**

Ponudbe na **Boti Vidmar, Kl. Schwechat 3 pri Dunaju.** 859—5

Lepo meblirana

mesečna soba

s posebnim vhodom. **se takoj odda.**

Poizve se v hotelu **„Union“, Frančiškanske ulice,** II. stop. III. nadstropje, desno. 909

Pozor!

kavarna „Ilirija“

Kolodvorske ulice št. 22, 3 minute od južnega kolodvora 825—4

je vsak dan

vso noč odprta.

V posebni sobi kavarne je na razpolago

nov moderni električni pianino.

Zahvala.

Litijski fantje so bili vprizorili vrlo uspelo veselico in čisti dohodek 91 K 52 h nakl nili revni šolski mladini Obdarovanih je bilo s tem zneskom 26 zelo revnih otrok.

Okrajna posojilnica v Litiji pa je na svojem občnem zboru, kakor že več let tudi letos nakazala znaten znesek 30 K za šolsko knjižnico.

Kakor vrlim litijskim fantom, tako se tudi toplo zahvaljuje posojilnici v Litiji za lepa darova in za naklonjenost šol. mladini

vodstvo šole v Litiji

B. Andolšek
nadučitelj.

Laški kurzi.

Podpisani vljudno naznanjam, da otvorim **takoj v postu,** oziroma s **1. marcem t. l.**

nove laške kurze

od 9. do 12 ure dopoldne in **1. do 10 ure zvečer.**

Honorar pri skupnih kurzih znaša mesečno 3 K, za posamezne osebe 7 K mesečno. 837 5

Anton Šibenik

Gosposke ulice štev. 4, parter, desno.

C. kr. avstrijske **državne železnice.**

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1908 leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.:

7·05 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., žčiTrst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrozjco, Celovec, Prago.

7·07 utraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9·26 predpoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

1·38 predpoldne. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorico drž. žel., Trs drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec.

·05 popoldne. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

3·45 popoldne. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel. Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

7·10 zvečer. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

7·35 zvečer. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Praga.

9·40 ponoči. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožčico).

Odhod iz Ljubljane drž. kolodvora:

7·28 zjutraj. Osebni vlak v Kamnik.
3·05 popoldne. Osebni vlak v Kamnik.
7·10 zvečer. Osebni vlak v Kamnik
9·50 ponoči. Osebni vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)

Prihod v Ljubljano juž. žel.:

6·56 zjutraj. Osebni vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Jesenic, Gorice, Trsta, Tržiča

8·34 zjutraj. Osebni vlak iz Kočevja, Straže Toplic, Rudolfovega, Grosuplja.

11·22 predpoldne. Osebni vlak iz Prage Celovca, Beljaka juž. žel., čez Podrožčico in Trbiž, Gorice drž. žel., Jesenic, Tržiča

2·32 popoldne. Osebni vlak iz Kočevja, Straže Toplic, Rudolfovega, Grosuplja.

4·13 popoldne. Osebni vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Gorice drž. žel., Trsta drž. žel. Jesenic, Tržiča.

6·50 zvečer. Oseb. vlak iz Prage, Celovca Beljaka (čez Podrožčico) Jesenic.

8·37 zvečer. Osebni vlak iz Kočevja, Straže Toplic, Rudolfovega, Grosuplja.

8·45 zvečer. Osebni vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Trsta drž. žel. Gorice drž. žel. Jesenic, Tržiča.

11·50 ponoči. Osebni vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Trsta drž. žel. Gorice drž. žel., Jesenic.

Prihod v Ljubljano drž. kolodvor:

6·46 zjutraj. Osebni vlak iz Kamnika.
10·59 predpoldne. Osebni vlak iz Kamnika
6·10 zvečer. Osebni vlak iz Kamnika.
9·59 ponoči. Osebni vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)

(Odhodi in prihodi so označeni v srednjem evropejskem času.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

VINO VINO

Najboljša pristna vina

(vipavska, dolenjska, goriška, istrska, sploh iz vseh priznanih slovenskih vinorejskih krajev), pridelana od **članov vinorejskih zadrug,** se dobe po ugodnih cenah pri

Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani.

626 11

VINO VINO

Agenti 929—1

spretni in solidni, se ob najvišji provisiji **sprejmo** za more vrlo renomirane izdelke: **lesene ruloje in žaluzije.**

Ernest Geyer, Braunau, Češko.

Proda se

120 hektolitrov izvrstnega

bizeljskega vina

(Drenovec)

rdečega in belega po zelo ugodni ceni ter se kupci vabijo za

četrtek, 4 marca 1909

ker se tisti dan ob 10. predpoldne prične ta prodaja. 907—2

Zapuščina umrlega Ivana Malusa, Sušica štev. 28, Bizeljsko.

Kavarna

„Leon“

na Starem trgu št. 30.

je vsaki dan

vso noč odprta.

393 23

V kavarni je

električni klavir.

Z odličnim spoštovanjem

Leo in Fani Pogačnik.

Mesarskega pomočnika

izurjenega v klanju prašičev, **sprejme takoj** proti dobri plači **Karel Černe na Poljanski cesti 29, Ljubljana.** 874 3

Kupim 50 metrskih stotov stolčenega

smrekovega česla

Kdor bi ga imel za oddati, naj pošlje vzorec in ceno na naslov: **Franc Gramc,** usnjar **v Radečah pri Zidanem mostu.** 930 1

Še jako dobro ohranjene

stelaže za prodajalno

prodam po najnižji ceni.

Več se izve v gostilni pri **„Panju“, Vegova ulice.** 913 2

Založništvo

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

v Ljubljani.

Pravkar so izšle v najinem založništvu:

Guy de Maupassant: NOVELE.

Debeluška; Oskrbnik: Vrvica; Morilec; Srečanje; Končano; Pijanec; Nekdaj; Pismo, ki so ga našli pri utopljencu; Poleno; Resnična dogodba; Razbita ladja.

Iz francoščine preložil

dr. IVO ŠORLI.

Dr. Ivo Šorli, že najbolje znan kot samostojen pesnik, nudi s to svojo knjigo izboren prevod najlepših novel odličnega Francoza Guy de Maupassanta, ki jih bodo radi čitali v slovenskih krogih.

8°, 220 strani. Broširane 3 K, eleg. vezane 4 K.

IVAN & NIKOLAJ ŽIC

trgovina z vinom na debelo.

Ladje: „Domitila“ & „Štefanija“

v Pulju v Istri

prodajata vina: 4250 8

Visko (Lissa) rdeče	à 36 in 40 h	Dalmatinsko belo	à 36 in 40 h
» » belo	à 40 » 44 »	Schiller (Opolo)	à 32 » 36 »
Istrijansko rdeče	à 28 » 32 »	Teran (samo zrnje)	à 36 » 40 »
» belo	à 32 » 36 »	Muškat beli, sladki	à 48 » 50 »
Dalmatinsko rdeče	à 28 » 32 »		

za liter franko iz Pulja v sodčkih, ki se ne računajo, pač pa se morajo vrniti v najkrajšem času **franko Pulj.** Razpošilja se samo s povzetjem. Naročila se sprejemajo od 56 litrov naprej. Za pristnost vina jamčiva. Vino se mora shraniti v hladu ter načeti še-le šest tednov po sprejemu. Steklenice se morajo dobro zamašiti in poleti — kolikor je mogoče shraniti v pesku.

Otvoritvena objava.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvoril svojo moderno opremljeno

urarsko delavnico

v Voloski „Vila Vizza“, poleg c. kr. okrajnega glavarstva

združeno s trgovino ur, zlatnine, srebrnine in optičnih predmetov.

Priporočam se najtopleje slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela kakor tudi v nakupovanje **zlatnine in drugih predmetov** pod jamstvom, da hočem v vsakem pogledu postreči s solidno izvršbo kakor tudi s povsem primernimi cenami ter beležim z odličnim spoštovanjem

Rudolf Bizjak 931—1

urar in optik

trgovina z zlatnino, srebrnino in optičnimi predmeti.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Podružnica v Spljetu. **Podružnica v Celovcu.** **Podružnica v Trstu.** 14—24

Del. glavnica K 3,000.000. **Stritarjeve ulice štev. 2.** **Rezervni fond K 300.000.**

sprejema **vloge na knjižice** in **na tekoči računa** ter jih obrestuje **od dne vloge po čistih**

4½%

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Prvi slovenski POGREBNI ZAVOD

se priporoča slavnemu občinstvu 372 11

za ureditev pogrebnih sprevodov v Ljubljani in na deželi po jako nizki ceni.

Naročila se sprejemajo pri

FRANC VIDALIJU

Prešernove ulice, Ljubljana.

:-: JOSIP TURK :-:

lastnik prvega slovenskega :-: pogrebnega zavoda. :-:

Izdajatelj in odgovorni urednik Rasto Pustoslemšek. **Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.**